

دیدگاه

موضوع: الگوی تحول ساختاری نظام توزیع هندوستان

شماره: ۱۰۲۴

تاریخ: ۱۴۰۲/۵/۹

تهیه و تنظیم: دکتر افسانه شفیعی

توضیح اجمالی:

تحول نظام ساختاری هندوستان پس از اصلاحات اقتصادی از سال ۱۹۹۱ به وقوع پیوست که مهم ترین رویکردهای آن استفاده از یک نظام سه سطحی توزیع با تأکید بر شبکه انبارهای توزیعی، توسعه بخش مدرن با تأکید بر جذب سرمایه گذاری خارجی توأم با اعمال برخی محدودیت ها در مسیر توسعه بخش مدرن با هدف حفاظت از بخش سنتی، توانمندسازی و تشویق واحدهای سنتی برای پیوستن به بخش سازمان یافته و ضابطه مند کردن فعالیت واحدهای بسیار سنتی (دست فروش ها و دوره گرد ها) بوده است. در جدول ۱ الگوی تحول نظام توزیع هندوستان شامل وضعیت قبل از دهه ۱۹۹۰، رویکرد سیاستی اتخاذ شده و وضعیت کنونی ارایه شده است.

جدول ۱: الگوی تحول نظام توزیع هندوستان

وضعیت کنونی (توسعه نسبی ساختار مدرن و سازمان یافته)	رویکرد سیاستی	وضعیت تا قبل از دهه ۱۹۹۰ (ساختار سنتی و سازمان نیافته)
۱. افزایش شفافیت قیمت و کاهش رانت ۲. حذف واسطه ها از بازار ۳. کاهش قیمت محصولات	- منع معامله مستقیم اشخاص حقیقی و حقوقی بدون مجوز با کشاورزان - الزام فروش محصولات غذایی و کشاورزی در بازارها بر اساس مکانیزم حراج	- قیمت های نهایی بالای محصولات کشاورزی - غلبه واسطه ها و توزیع کنندگان میانی بر زنجیره توزیع محصولات کشاورزی
- کاهش قابل توجه هزینه های لجستیکی و جابجایی کالا؛ - افزایش رقابت پذیری بین واحدهای توزیعی در لایه سنتی و مدرن؛ - کاهش قیمت نهایی محصولات در لایه خرده فروشی.	- بهره گیری از یک نظام سه لایه ای توزیع: - استفاده از شبکه انبارهای توزیعی در لایه اول نظام توزیع؛ - استفاده از شرکت های c&c در لایه عمده فروشی؛ - بهره گیری از فروشگاه های بزرگ، زنجیره ای، تخفیفی در لایه خرده فروشی.	- هزینه های بالای لجستیک که بر قیمت کالای نهایی تحمیل می شد
- افزایش تعداد واحدهای سازمان یافته	- مکانیزم های تشویقی (افزایش تعداد ساعات کار واحد در صورت اخذ مجوز؛ - اجازه ساعات کار به مراتب بیشتر در صورت اتصال واحد به فرانتچایزر؛ - توسعه خوشه ها و قطب های خرده فروشی از طریق توانمندسازی و سیاست های حمایتی (اعتباری، بازاریابی، تأمین کالا و...).	- گستره واحدهای سازمان نیافته
- مدیریت نحوه معاش طبقات فرودست بشدت سنتی در نظام توزیع با حداقل آسیب اقتصادی اجتماعی برای عاملان توزیع و مردم	- به رسمیت شناختن قانونی حق معاش ضابطه مند دست فروش ها و دوره گرد ها - ایجاد ساختار و نهادهای دولتی و غیردولتی برای ساماندهی و توانمندسازی - تعیین مکان های مشخص برای تجمع این اشخاص	- وجود بیش از ۱۰ میلیون دست فروش و دوره گرد در کشور که در طبقات فرودست قرار داشتند - آثار تزاخمی نحوه معاش دست فروش ها و دوره گرد ها برای عاملان توزیع و مردم - فقدان قوانین و مقررات روشن جهت فعالیت آن ها
- تأمین کالاهای اساسی وارداتی با تأکید بر انجام واردات کالاهای اساسی توسط بخش غیردولتی و خرید آن توسط شرکت بازرگانی ملی هندوستان	- سهمیه بندی کالاهای اساسی: - تأمین توسط شرکت بازرگانی ملی هندوستان با تأکید بر خرید داخلی و وارداتی بخش غیردولتی - فروش باران های از طریق «فروشگاه های سهمیه ای» در قالب کوپن	- تأمین و توزیع کالاهای اساسی از طریق انحصار شرکت بازرگانی ملی هندوستان بر صادرات و واردات کالاهای اساسی
- افزایش سهم سرمایه گذاری خارجی در نظام توزیع	- استفاده هدفمند از ظرفیت سرمایه گذاری خارجی برای توسعه نظام توزیع: - وضع الزامات و محتوای داخلی و محدودیت ها و ممنوعیت هایی برای سرمایه گذاران خارجی جهت کاهش آثار سوء فعالیت آن ها بر بخش سنتی.	- سهم پایین سرمایه گذاری خارجی در نظام توزیع

دیدگاه

نکات کلیدی:

- ۱- نحوه حل مسأله و اعمال سیاست‌های ناظر بر تحول در نظام توزیع هندوستان (با تاکید بر درس‌هایی برای ایران) به شرح ذیل است:
 - ۱- قیمت و قیمت‌گذاری: در مورد کالاهای اساسی فروش محصولات کشاورزی تولید شده داخلی بصورت عمده از طریق حراج و عرضه دولتی در لایه خرده‌فروشی (توزیع عمومی از طریق فروشگاه‌های سهمیه‌ای و توزیع کوپن (کارت‌های دیجیتالی) و نظارت بر عملکرد فروشگاه‌ها) صورت می‌گیرد. در مورد سایر کالاها نیز الزام به درج بهای تمام شده و حداکثر قیمت روی کالاهای قابل بسته‌بندی توسط تولیدکننده و ممنوعیت قانونی توافق بین شرکت‌های در زنجیره تأمین برای فروش براساس قیمت از پیش تعیین شده توسط سازنده یا تأمین کننده (در صورتیکه مخل رقابت باشد).
 - ۲- نحوه مواجهه با تشنگی قیمت: کالاهای اساسی عرضه شده از طریق سیستم سهمیه‌بندی براساس قیمت واحد و در مورد سایر کالاها تولیدکننده بر روی یک محصول مشابه نمی‌تواند دو قیمت متفاوت تولید یا دو قیمت متفاوت حداکثر فروش درج کند؛ با این حال فروش در دامنه قیمتی تعیین شده بلامانع است.
 - ۳- مداخله و تنظیم بازار توسط دولت: در رابطه با کالاهای اساسی که شامل مشتقات نفتی، الیاف کنف، مواد غذایی (روغن‌های خوراکی و دانه‌های روغنی، غلات، شکر و برنج)، دارو (لیست این داروها توسط وزارت بهداشت و رفاه خانواده هندوستان تهیه می‌شود)، بذر (مواد غذایی، گیاهان و میوه‌ها، پنبه، کنف، علوفه دام) و کود (ارگانیک و غیر ارگانیک) دولت هم در فرایند تأمین (واردات مستقیم یا خرید از تولیدات داخلی)، تعیین قیمت و حتی توزیع مداخله می‌کند (توزیع توسط فروشگاه‌های قیمت منصفانه / سهمیه‌ای).
 - ۴- مکانیزم جذب سرمایه‌گذارهای خارجی در نظام توزیع: در سال ۲۰۱۴ سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به صورت اتوماتیک در بیش از ۱۰۰ بخش اقتصادی هندوستان آزاد گردید و تنها برای بخش‌های خاصی (صنایع فضایی، دفاعی و رسانه) محدودیت‌هایی در نظر گرفته شده است. اداره سیاست‌گذاری و ارتقای صنعتی به‌عنوان زیرمجموعه وزارتخانه صنایع و بازرگانی هندوستان به‌صورت دوره‌ای سیاست‌های سرمایه‌گذاری خارجی را به تفکیک بخش‌های مختلف اقتصادی به‌روزرسانی و منتشر می‌کند.
 - ۵- رویکرد دولت به واحدهای توزیعی و سنتی و بسیار سنتی: دولت روی توسعه واحدهای مدرن در شهرهای کوچک و کم جمعیت به‌دلیل اعتراضات مردمی حساس است. در شهرهای بزرگ هم محدودیت‌های هدفمندی با کمترین آثار سوء بر فعالیت بخش سنتی وضع می‌گردد. ساماندهی و توانمندسازی بخش سنتی از طریق ساختار سازمانی دولتی مشخص و ابزارهای تشویقی معین در اختیار وی دنبال می‌شود و به‌ویژه از طریق ابزارهای تشویقی نظیر ساعت کار بیشتر به پیوستن به بخش سازمان یافته تشویق می‌شوند. کسب و کارهای غیرسازمان یافته بسیار سنتی نظیر دوره گردا و دست‌فروشان از طریق قانون به رسمیت شناخته شده و ضوابط فعالیت معین دارند.
 - ۶- صدور مجوز تاسیس واحدهای توزیعی: مجوزهای موردنیاز برای راه‌اندازی کسب‌وکار در نظام توزیع و تأمین در ایالت‌های مختلف هندوستان متفاوت است، اما به‌رغم اصلاحات کسب‌وکاری به‌عمل آمده به‌طور عمومی شامل اخذ پروانه تجارت، اخذ مجوز انطباق با الزامات قانون فروشگاه‌ها و کسب‌وکارها، مجوز یا ثبت در سازمان ایمنی و استاندارد غذایی هندوستان، مجوز نصب تابلوی سردر فروشگاه و اخذ کد مالیاتی است.